

Svar på høring om forslag til endringer i tobakksforskriftene og ny forskrift om elektroniske sigaretter.

Friske Drag AS

Vi er en Norsk nettforhandler av e-sigaretter som startet opp virksomheten i begynnelsen av 2013. Vår nettbutikk er å finne på www.friskedrag.no

Innledning

Salget av e-sigaretter har hatt en eksplosiv vekst og utvikling de siste 5 årene. For 5 år siden var e-sigaretter relativt ukjent, og det eneste alternativet som var på markedet var enkle enheter på størrelse med sigaretter som brukte utskiftbare ferdigfylte tanker. Det var først når produktutviklingen skjøyt fart at også salget og bruken økte. Den kraftige økningen i volum skyldes ikke mindreårige som ønsker å forsøke disse produktene da de virker tiltalende, men det skyldes langtidsrøykere som ønsker å slutte å røyke. De første produktene holdt lav kvalitet og klarte ikke å levere nok damp, og de hadde ikke stor nok kapasitet til ha å en praktisk funksjon som et alternativ til sigaretter og tobakk gjennom en normal hverdag.

Når produsentene for alvor begynte å legge ned ressurser i produktutvikling så viste dette seg raskt i et økende salg. Dette førte også til at flere nye produsenter kom inn i markedet for å spise andeler og dette økte utviklingen ytterligere. Den ekstremt raske produktutviklingen kom røykerne til gode da det begynte å dukke opp produkter som hadde funksjoner og kvaliteter som kunne leve opp til, og levere det sigaretter og tobakk har gjort siden det kom på markedet for mange år siden. For å kunne være en reell utfordrer til sigaretter må e-sigarettenes være av en slik karakter at de er bedre, mer effektive, enklere i bruk og billigere enn det sigarettene er.

Tobakksavhengighet og røyking er et stort problem på mange områder, men størst er problemet for personene som røyker. Via mitt arbeid i Friske Drag AS og privat har vi kommet til den konklusjonen at de fleste som røyker ønsker å slutte, og årsaken til at de fortsatt røyker er at det enkelt og greit er veldig vanskelig å slutte. De fleste har gjerne et uttall mislykkede forsøk bak seg. E-sigarettenes gir røykerne en simulert følelse av å fortsatt røyke og det er ofte denne fysiske delen av avhengigheten som er den største utfordringen å overkomme. Innholdet av nikotin i dampvæsken er også viktig, spesielt i begynnelsen av overgangen til e-sigaretter, men vi ser i stor grad at mange trapper gradvis ned på nikotinnholdet etter noe tids bruk. Som nevnt over, har produktutviklingen vært den største årsaken til at e-sigarettenes nå har blitt så utbredt som det er, og det skyldes at produktene som nå finnes på markedet er så gode og effektive at overgangen fra sigaretter og tobakk er mer eller mindre sømløs. Når et alternativ til sigaretter finnes på markedet som ligger så tett opptil hele opplevelsen av å røyke som det e-sigaretter gjør, så er det veldig lite innsats som skal til fra røykerens side for å klare å kutte ut røyken og gå over til dette alternativet. Det er nesten å anse som en liten bragd at det kan produseres et elektronisk produkt som kan erstatte noe som enkelt som en lighter og en pakke med sigaretter som kjøpes på nærmeste bensinstasjon.

E-sigaretten og dampvæsken som skal være et enkelt verktøy og kunne erstattes sigarettens må inneha et minimum av egenskaper for å kunne opprettholde denne funksjonen.

E-sigarett i sin helhet

Hele e-sigarett burde være satt sammen av løse og utskiftbare deler. Dette gjør at den kan tilpasses individuelle behov og bruksmønstre. Dette har også en økonomisk og hygienisk fordel ved at enkeltkomponenter kan byttes ut ved behov. Dette blir rimeligere og utskifting av komponenter utsettes ikke lenger enn det som er nødvendig.

Tank / Atomizer / Clearomizer / Beholder / Reservoar

Dette er delen som fylles med væske og inneholder fordampningshodet (varmeelement / coil / atomizer head) som varmer opp væsken slik at den fordampes. Denne må kunne romme nok væske til å dekke forbruket for en dag. Forbruket av dampvæske varierer fra person til person, noen bruker 0.5 ml. pr. dag, mens andre igjen bruker 6 ml. pr. dag. Med tanke på praktisk bruk er dette en viktig funksjon, i tillegg til at oppbevaring av flaskene med dampvæske blir mer forsvarlig ved at man ikke må ha disse med seg rundt i en hver sammenheng, da disse er lagret trygt hjemme.

Det må finnes et utvalg av tanker slik at hver enkelt person kan finne den tanken som best passer til deres behov og bruksmønster. De første e-sigarettene på markedet kom med ferdigfylte "engangstanker". Når tanken ble tom så byttet man hele tanken fremfor å fylle den opp igjen. Disse variantene finnes fortsatt på markedet men markedsandelen er liten, og den naturlige forklaringen på dette er at det er en dårlig løsning som ikke tilfredsstiller de individuelle behovene. Denne løsningen leverer ikke stor nok mengde damp, og den konfigurasjonen fører også til økte mengder avfall av bla. plast og metall.

Batteri / Mod

Det finnes mange forskjellige varianter av batterier og mods (modifisert batteri) men fellesnevneren er at dette er oppladbare enheter som leverer strøm til fordampningshodet i tanken nevnt ovenfor. Mange av disse har justeringsmuligheter slik at brukeren kan tilpasse mengde damp og til en viss grad smaken. Disse produktene skiller seg ikke ut fra all annen oppladbar elektronikk som mobiltelefoner, tannbørster, barbermaskiner, powerbanker osv. som er å få kjøpt over disk og på internett i de fleste Norske elektrovarehus. De burde derfor ha samme krav til godkjenning som andre små elektronikkprodukter.

Dampvæske / E-væske / Dampdråper

Alle e-sigaretter har en tank som fylles med dampvæske og det er denne væsken som forddampes slik at e-sigarett avgir den karakteristiske dampen. Dampvæskene består av baser, nikotin (valgfri mengde fra 0 mg til 36 mg), naturlige og kunstige smakstilsetninger. Et utvalg av dampvæsker er nødvendig slik at brukeren kan finne en eller flere smaker som de liker og kan bruke. På lik linje med sigaretter og tobakk som kommer i mange forskjellige smaker er dette kritisk for dampvæsken, da alle har forskjellige preferanser når det kommer til smak. For at e-sigaretter skal være et godt alternativ til sigaretter må brukeren finne en smak de er komfortabel med, slik at det fungerer som en god erstatter sigarettene. Om denne

smaken er tobakk, mentol eller banan spiller ingen rolle, da det viktige er at det fungerer som tiltenkt. Nikotinmengden i dampvæske er også avgjørende for hvor godt denne, i kombinasjon med resten av utstyret, fungerer som et brukervennlig og praktisk alternativ til sigaretter. Personer med et høyt forbruk av sigaretter er avhengige av å få tilfredstilt nikotinbehovet, og dette gjøres ved en høyere konsentrasjon av nikotin i væsken. Ved å sette begrensninger på nikotinnholdet som er lavere enn det som vanligvis blir brukt, vil det fjerne deler av effekten for brukere som er avhengige av større mengder nikotin. Dette vil igjen påvirke effekten av e-sigaretten som et alternativ til sigarettene.

Vårt generelle forslag til regulering av e-sigaretter og dens komponenter, samt gjennomføring av reguleringen.

Tank

Standard CE godkjenning.

Batteri / Mod

Standard CE godkjenning.

Dampvæske

Krav til dokumentasjon av innhold i væsken og merking på flasken.

Mengden nikotin er uvesentlig for resten av innholdet i væsken, men burde ha et øvre tak på 36 mg.

Det burde være krav til uavhengig laboratorierapport fra produsent ved førstegangsimport, og krav om innsending av dokumentasjon til Helsedirektoratet med innholdsdeklarasjon og laboratorierapporten.

Avgifter for godkjenning av slike produkter burde subsidieres og settes til et minimum og da kun et symbolsk beløp. Dette for å holde prisene nede på produktene, og for å sikre et godt utvalg av forskjellige produkter slik at e-sigaretter blir et tilgjengelig og lett alternativ å velge fremfor sigaretter og tobakk. En årlig oppfølgingsavgift bidrar ikke til annet enn å øke prisen på produktene og burde da ikke kreves. Helsedirektoratet burde når som helst kunne etterspørre dokumentasjon og salgsrapporter pr. produkt og dette oversendes da fra forhandler/importør.

Om forslaget gjennomføres slik som foreslått så vil dette skape monopolsituasjoner i det Norske markedet, hvor det vil bli de få og store firmaene med god økonomisk slagkraft som vil bli vinnerne. Mindre firmaer vil ikke ha økonomi til å kunne dekke disse avgiftene og de vil heller ikke ha noen interesse i å investere i godkjenning av produkter slik at andre kan importere å selge disse fritt uten videre utgifter. Taperne vil være brukerne som får et ekstremt dårlig utvalg av produkter som de må betale særdeles høye priser for.

Helsedirektoratet bruker selv tv reklamer og andre fora som kommunikasjonsmidler for å nå ut til røykere, for å oppfordre og hjelpe dem til å kvitte seg med uvanen. Denne typen

kampanjer er særdeles dyre, og basert på rapporten utarbeidet av Statens Institutt for Rusmiddelforskning (SIRUS) i September 2012, har denne typen kampanjer liten effekt. Ved å endre strategi og endre bruken av disse pengene til virkemidler som faktisk har effekt på røykeslutt vil antallet røykere i Norge synke.

På like linje med parlamentet i Storbritannia burde Norge undersøke og sette spørsmål ved EU sine motiver til å utarbeide og innføre TPD (Tobacco Products Directive) Artikkel 20, før en slik endring gjennomføres. Helsedirektoratets forslag er mer eller mindre TPD Artikkel 20 i sin helhet. I etterkant av utarbeidelsen har det kommet frem store mengder informasjon som peker mot store økonomiske motiver og lobbyvirksomhet mot EU for å få gjennomslag for designet og utarbeidelsen av TPD Artikkel 20.

E-sigaretter er et produkt med dokumentert lavere helserisiko enn sigaretter, og de inneholder ikke de dokumenterte og skadelige stoffene som finnes i tobakk og sigaretter. Det er også dokumentert at de fungerer godt som et røykesluttprodukt, og vil da være å anse som et godt alternativ til sigaretter og tobakk.

Vi har over 20000 unike kunder og mye kommunikasjon med disse. Vi har store mengder med e-poster hvor kundene våre forklarer hvordan hverdagen og helsen har forbedret seg etter å ha gått over til e-sigaretter, samt hvor enkelt det var å kutte ut røyken til fordel for e-sigaretter. Disse kundene har gjerne forsøkt mange alternativer tidligere som plaster, tyggegummi, tabletter og hypnose. Henvendelser fra personer under 18 år og ikke-røykere er særdeles sjeldne.

Det er trist å se at det ikke er folkehelsen det har blitt lagt vekt på i dette forslaget, men andre bakenforliggende motiver.

Rune Stulen
Eier og Daglig leder
Friske Drag AS